

DOBOZY HAJNALKA

Buborékok

Olyan volt az a nyári reggel, mint egy túlérétt sárgabarack. A Nap ágát eresztő, földre tottyanó gyümölcsként fröccsent fel az ég aljára, narancssárga karéja még alig látszott a házak mögött. Csend volt. Békés, ismerős neszezésekkel telített csend. Egy-egy kutyavakkantás, megnyikorduló kertajtók, locsolótömlők permet-hangja. Ide, a város szélére nem ért el a kisváros zaja. Álmos lüktetését felszívták a kertváros faközöld foltjai.

Az asszony a nyitott ablaknál állt. Teste megfeszült, keze is megállt egy pillanatra a közeledő lépések zajára, de a magas, hosszú kerítés továbbhúzta az egyforma koppánásokat.

Még egyszer felrázta az ablakba kitett vánkосokat, majd az egészet magához öelve megfordult, és elvitte az ágyhoz.

Régimódi hálószoba volt.

A tuskólábú éjjeliszekrények kétoldalról mozdíthatatlan, örökre egymásnak tolt ágyakat fogtak közre. A két nehéz ruhásszekrény tömör falként állt a szoba belső oldalán, diószínű fényük megcsillant a szemközti elhelyezett tükrösön. Az asszony csak így hívta. A háromszárnyú tükrös, alacsony szekrénykéjére csipkéket horgolt, kikeményített fodrai közt váza állt. Néhány fácán- és pávatollal.

Az asszony friss ágyneműt vett elő a szekrényből. Mindent gondosan elrendezett, majd a mindkét ágyat átérő csipketakaróval letakarta az ágyneműt. A takaró felét visszahajtva szabadon hagyta a maga fekhelyét.

*

Vendégségbe készülődtek, az ura lánytestvéreihez.

Egy városban laktak. Bíborka és Ilma a főtéren, az ősi házban, ahogyan ők nevezték. János és Mária a kertvárosban.

Bíborka nem ment férjhez, méltósággal száradt a négyszobás ház falai között. Ilma nemrég költözött hozzá, hogy most már ő iga Bíborka kamillateáit.

S bár éppen letelt a gyászév, de Bíborka mellett továbbra is maradt a fekete ruha.

S maradt az ablak mellé húzott öblös fotel, megkopott bársonyával, alul körbefutó rojtjaival, a kockás pléd, ami mögé oly buzgón töltögette valamikor Bíborka a kamillateákat, amíg az apja élt.

Csak a selyemgalléros, steppelt házikabát és az ezüsfogantyús bot került a szekrénybe, egyébként minden más megtartotta örökös, ősi helyét.

– Igyekezz János! Onnan nem késhtünk el! – szólt az asszony. Hangjában – ezeken a vasárnapokon – újra és újra felhorkant a sértettség és a harag, de az utóbbi években lassan mindkettő megcsendesült. Jánosig már csak a türelmetlen sürgetés jutott el.

Sietve készülődött ő is. Csípőjén, húsos combjain megfeszült a ritkán hordott fekete szoknya, ahogy a tükrös alacsony szekrénykéje fölé hajolt. A gyöngysorát kereste. Maga elé tartotta az opálosan csillogó láncot, nézte a kecses, selyemfényű, egyforma szemeket, a vaskos ujjakat, a gyomlálástól, kacsatöméstől tövig kopott, repedezett körmöket, és lassan visszaeresztette a gyöngysort a fiókba.

A látogatás olyan volt, mint mindig, mint az előző tíz év minden hónapjának első vasárnapján.

János nyomta meg a csengőt. A nehézkes nyikordulással megnyíló kapu Ilma gyászát sóhajtotta. János megrebbenő tekintettel nyomult át a vastag bánaton, nyomában Máriával, aki még gyorsan beszippantott egy mély, friss levegőjű lélegzetet, mielőtt bezárult mögötte az ajtó. Az ebédhez gyertyát gyújtottak. Bíborka konok fegyvellemmel rendezte el a lassan zálogba vándorló porcelánok, ezüstök megmaradt darabjait, és közben soha nem mulasztotta el megjegyezni:

– Így pusztul körülöttünk minden, amit szegény jó Apuskánk ránk hagyott. Bizony ez az ára kedveseim, hogy Ilmának és nekem ne kelljen munkába állnunk.

János ilyenkor együttérzően bölintott, s a kávé már az ablak előtt álló fotelban várta. Ezekon a halk szavú délutánokon a kockás pléd fölött, amely hűvös napokon Jánosnak kijárt, szivárványos tervek születtek. Bíborka és Ilma kigyúlt tekintettel húzódtott egyre közelebb a megkopott bársonyhoz. Mária csendben, az ebédlőasztalnál várta a vizit végét.

Az asszony friss vizet öntött a vázába, szálanként igazgatta el benne a virágokat.

– Te, János! Egyszer azt mondta valaki: Mária, olyan szépek a rózsáid, hogy kinevetnek a kertből.

A férfi hangjára fordult meg. János indulásra készen állt, duplacsövű vadászpuskáját igazgatta a vállán.

– Mennék. Majd jövök estére.

– Megint ki a határba? – kérdezte az asszony. – Nem elég tágas neked itt?

– Ne kezd megint! Kinek mi a határ? Neked ágytól asztalig, tyúkóltól a kerítésig. Nekem az a kinti is szűk!

– Nem értem én ezt...

– Nem baj. Hát akkor, járok egyet.

Mária megigazította a zöld zubbony hajtókáját, aztán kikísérte férjét a kertajtóig.

*

– Az urad?

– Kiment a határba – válaszolt az asszony. – Nem vártam mára édesanyám.

– Bejöttem a városba, már kora reggel. De ma nem volt jó piac. Ami megmaradt, elhoztam – húzta elő az öregasszony a túrót, a tejeles csuprot a fonott kosárból.

– Nem kellett volna. Ketten vagyunk, nem kell sok...

– Te csak ne beszélj! Ha már az urad nem... legalább te spórolj. Gyűjteni kell lányom. Gyarapítani.

Az öregasszony maga alá húzta a konyhaasztal melletti széket, egy darabig hallgatott.

– Szép házat kaptatok, jó darab földdel... és dolgos asszonyt is kapott vele a vőnk. Ő meg? Mit hozott?

– Urat akartak édesanyámék! Diplomás embert.

– Mi álltuk a magunkét! Az urad meg csak az úrhatnámságot hozta. A diplomából nem lett semmi. Pedig már csak egy év híja volt annak a főiskolának.

Mária nem szólt semmit.

– Megyek! – szólalt meg újra az öregasszony. El is felejtettem, apád is csókoltat. Jánost meg tisztelteti.

*

Mária a dohányzóasztalon az újságokat rendezgette.

Legfelülre mindig a Nimród vadászújság került. Alatta napilapok, legalul néhány műszaki szaklap.

A sorrend és az olvasni való kedv sohasem változott. A legfelső az utolsó betűig, a következő két-három napilap felületesen átböngészve. A legelsőkre valahogy sohasem került sor.

A dohányzóasztal mellett hatalmas bőrfotel állt. Szürkés-fekete, megrepedezett bőrrel, sárgaréz szegecseivel idegenül és egyedül a cserépkályha melletti sarokban. Párja nem volt. Csak egy apró zsámoly tartozott hozzá, ugyanolyan kopott fekete bőrrel, és fakósárga szegecsekkel. Amikor néha – ritkán – beszélgettek, Mária mindig erre kuporodott. A fotelba sohasem. Az csak Jánosé volt. Akkor is, ha újságot olvasott, ha ebéd után elszunyókált, s akkor is, ha hosszabb-rövidebb időre elutazott. János műszaki ellenőr volt. Ha munkája a közeli városba szólította, Mária helyére tette a friss újságokat, és letörölte a port a fotelról és a zsámolyról. A zsámolyról, ami neki jutott. Amin olyan jó volt ülni, felfelé nézni és hallgatni. Tervekről, vágjakról, álmokról. Amilyen neki sohasem voltak. Hallgatni, ámulni és elhinni. Később már csak hallgatni. Mert ilyen mélyről nem lehetett szárnyalni. Ha nagy ritkán a magasat fürkészte, pillantása nem jutott tovább a fölé nehezedő tekintetnél.

*

Az asszony egyedül volt otthon.

A konyhában üldögélt, nézte a csapból zubogó vizet. Várta, hogy megteljen a mosogató, dinnyét akart hűteni vacsorához.

Mélyet sóhajtott. A vízről jutott eszébe az a bolond nyár, pár héttel az esküvő után, már itt, az új házban.

János lobogó üstökével ki-be szaladgált a konyha és az udvaron álló kút között. Egész délután mért, rajzolt, titokzatos képet vágott. Élvezte Mária tamaskodó pillantásait. Estére készen volt a nagy mű. Papíron.

– Látod! Csillagocskám! Befogjuk a szelet! Megdolgoztatjuk! Az egész asztalt beborító papír tele volt állványok, kerekek, furcsán dőlő lapátok, szivattyú, áttételek hevenyészett vázlatával.

János lelkesen magyarázott. Hogy ez milyen egyszerű, egy majdnem végzős műszakinak ez semmiség, csak néhány apróság kell hozzá, és nem kell többet Csillagocskámnak a kútból húzni a vizet.

Pár év múlva valóban nem kellett. A tyúkok, kacsák árából vízvezeték lett. A hatalmas vaskerek a furcsán dőlő lapátokkal lassan megrozsdásodott a szerszámokkamra mögött.

*

– Elmegyek. Végleg.

A férfi a fotelban ült. Komoran nézett maga elé.

Az asszony friss vizet hozott be, kezében megremegett a pohár.

– Pesten már lónek. Felfordult minden. Közel a határ, könnyen fog menni... és én minden fát, bokrot ismerek.

Megfulladok itt. Ebben a poshadt porfészekben, meg ebben a palántás-tyúkólas zsírsgazban. A vasárnapi ebédekben, Ilma, Báborka sóhajtozásában.

Elegem van a havi apanázsért nyúlkaló fonnyadt kezeikből, a fakó-álmú kartársakból..., és elegem van belőled is, Mária. A vastag combjaidból, a kuporgatásodból...

Az asszony még mindig mozdulatlanul állt, kezében tartva a vizespoharat.

– Hát menj! – szólalt meg. – Menj, te felhőjáró!

Régen mondta ki hangosan ezt a szót. Először annak a lobogó üstökű fiúnak, aki csudákat mesélt, utoljára akkor, amikor végérvényesen rájött, hogy a hétköznapiok a zsámolyon születnek és érnek véget. A fotelból csak csillogó buborékok szállnak felfelé.

– Menj! Legalább egyszer csinálj végig valamit! És ne gyere vissza! Akkor se gyere, ha saját magadtól fulladsz meg!

Letette a pohár vizet a dohányzóasztalra, és kiment.

*

Az első lap, néhány hét múlva Ausztriából jött meg. Csak ennyi állt rajta: „Sikerült. Isten veled. János.” Az asszony tette a dolgát. Kapált, gyomlált, este megöntözte a rózsáit. Kéthetenként friss ágyneműt húzott mindkét ágyra, egyik felét a csipkés takaróval letakarta. Hetenként kicserélte az újságokat, és áttörölte a fekete, repedezett bőrt a fakósárga szegecsekkel.

*

A reggelek már fagyosak voltak. Mária a cserépkályha mellé húzta a zsámolyt, jólesett hátának a meleg.

Az óvatosan megnyíló ajtóban János állt.

– Hazajöttem.

– Jól van – mondta az asszony. Felállt, és a zsámolyra mutatott.

– Gyere, ülj ide... mesélj.

Az asszony a fotelhoz ment, beleült, kezével végigsimította a fekete, repedezett bőrt.

